

Foto: J.P., Juli 2009

Boleski, IFG

www.uni.wroc.pl

Theodor Fontane (1819–1898)

Theodor Fontane przy biurku
w swoim mieszkaniu
przy Potsdamer Str. 134c
w Berlinie;
fot. Zander & Labisch,
ok. 1896;
ze zbiorów Archiwum
im. Theodora Fontane
w Poczdamie
(Theodor-Fontane-Archiv,
Potsdam)

Geburtshaus («Löwen-Apotheke») in Neuruppin

Foto: J.P., November 2006

Am Ufer des Ruppiner Sees

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., November 2006

Theodor Fontane, EFFI BRIESTOVÁ, Praha 1954

THEODOR FONTANE

(1819—1898)

rodák z braniborského města Neuruppin, potomek francouzských vystěhovalců, kterého brzy po vyučení odvedly literární zájmy od lékárnických vážek. Protiklady celé tehdejší společnosti, jejichž odraz proniká do díla mnohých z jeho literárních současníků, jeví se jasně i v tvorbě samotného Fontana. Zprvu, po porážce revolučního hnutí r. 1848, podléhá přesvědčení o neporazitelnosti hohenzollerského režimu a více méně mu svou tvorbou slouží, jak ukazují na př. jeho historické balady, které vyšly ve svazku „Básně“ (Gedichte, 1851), nebo obsáhlý beletristický cestopis „Putování Braniborskou markou“ (Wanderung durch die Mark Brandenburg, 1862—82) i některé romány. Po celá desetiletí kolísá mezi veřejně projevovanou úctou k režimu a vzrůstajícím vědomím nezadržitelného úpadku jeho hlavních opor, šlechty i vyššího měšťáctva, které časem nutně musí ustoupit lidovým masám. Tyto rozpory vykrytaly až v době vzniku bismarckovské říše. Tehdy již šedesátiletý Fontane náhle dozrává v neúplatného soudce společnosti a až do své smrti zůstává jedním z kritických realistů, na jejichž dílo navazuje další spisovatelská generace. Nejvýznačnější knihou z období Fontanovy tvůrčí zralosti je mistrovský román o „Effi Briestové“ (Effi Briest, 1895).

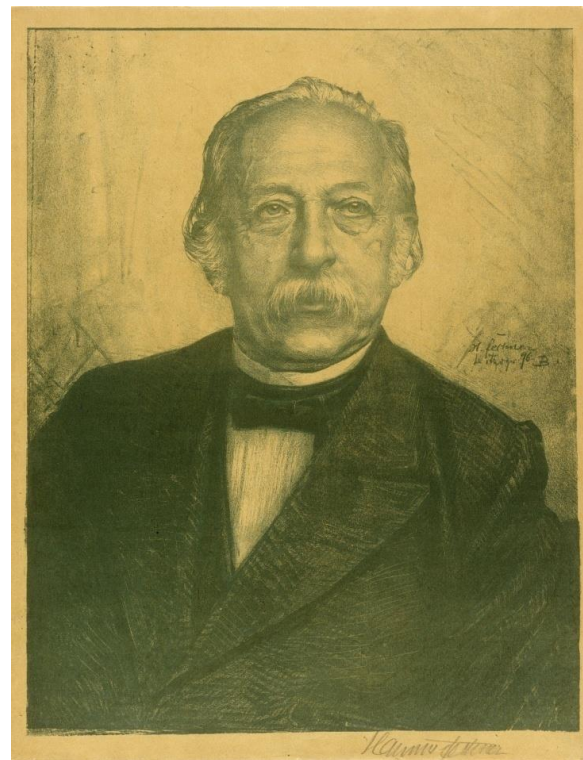

Foto: J.P., Oktober 2021

Český překlad: Josef Menzel

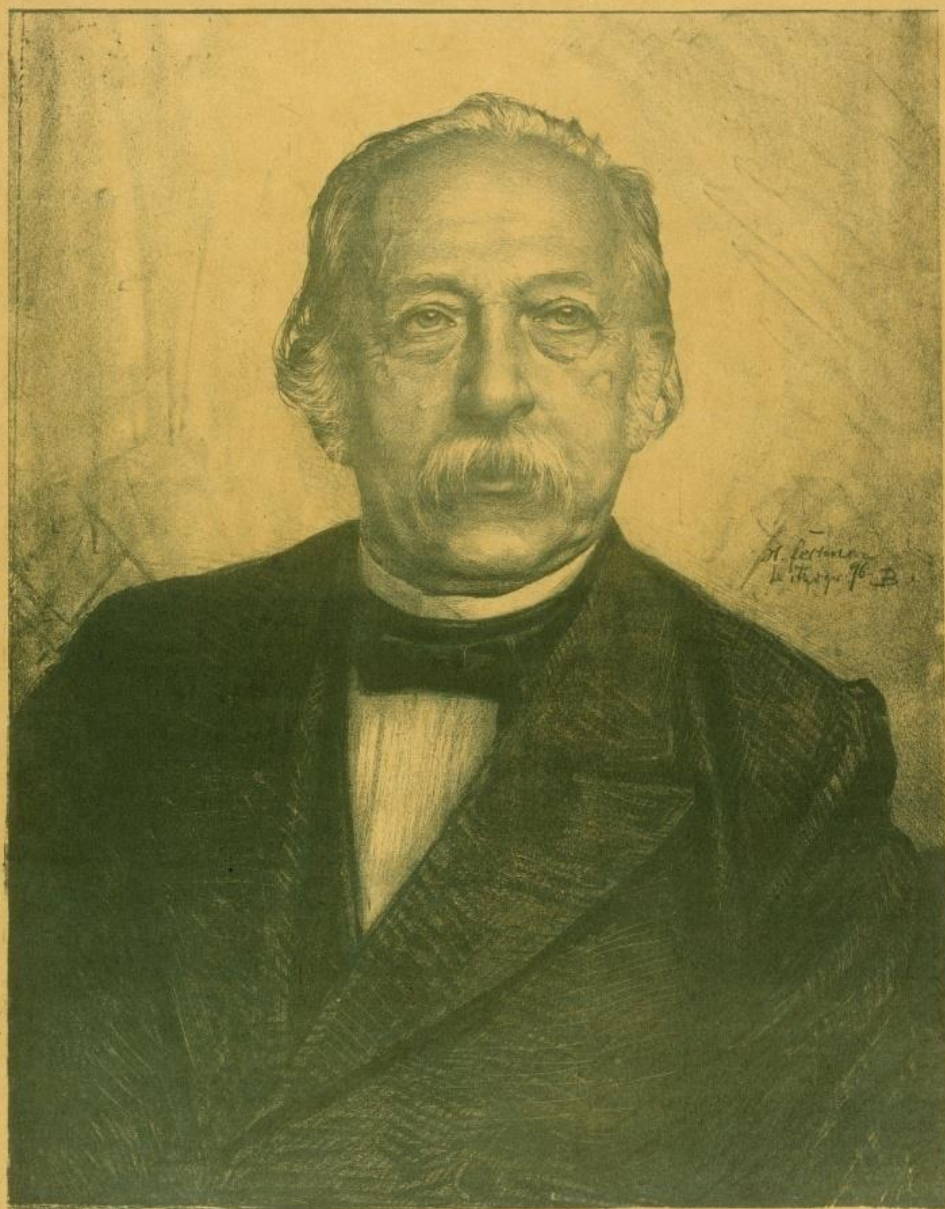
Theodor Fontane

EFFI BRIESTOVÁ

STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ
KRÁSNÉ LITERATURY, HUDBY A UMĚNÍ

Praha 1954

Th. Fontane, litografia Hannsa Fechnera, 1896

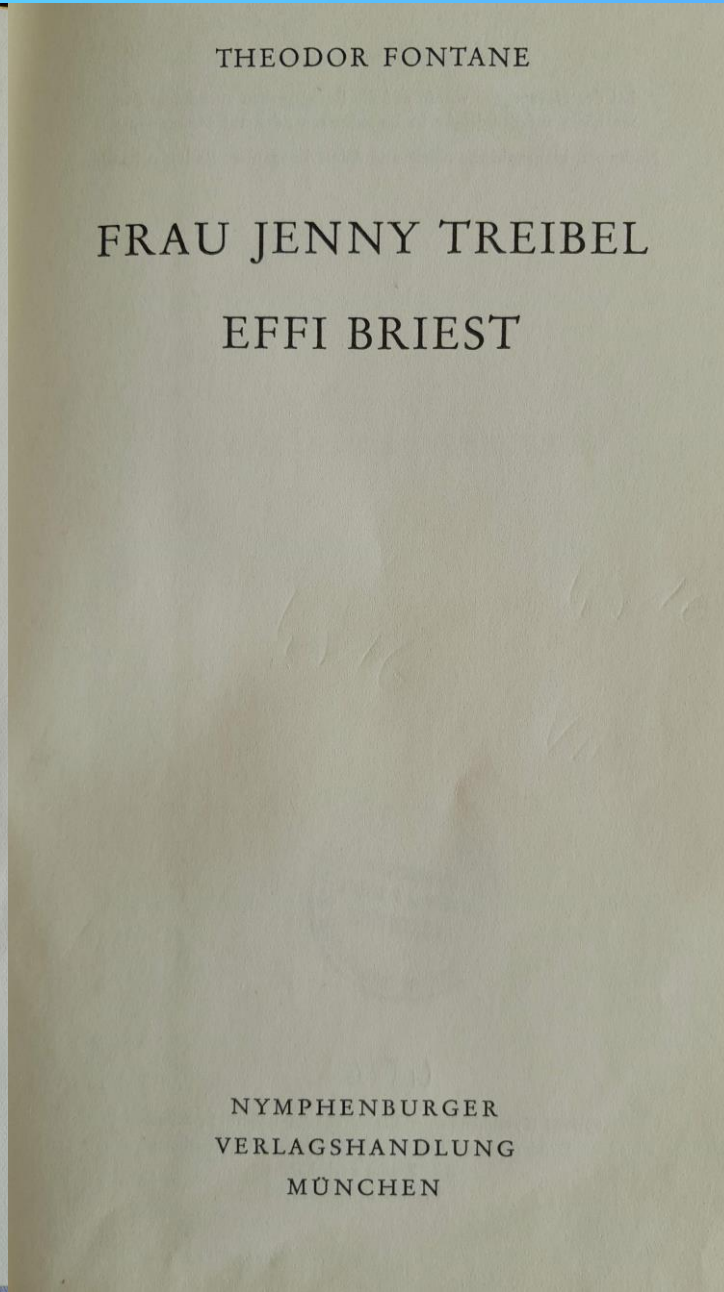
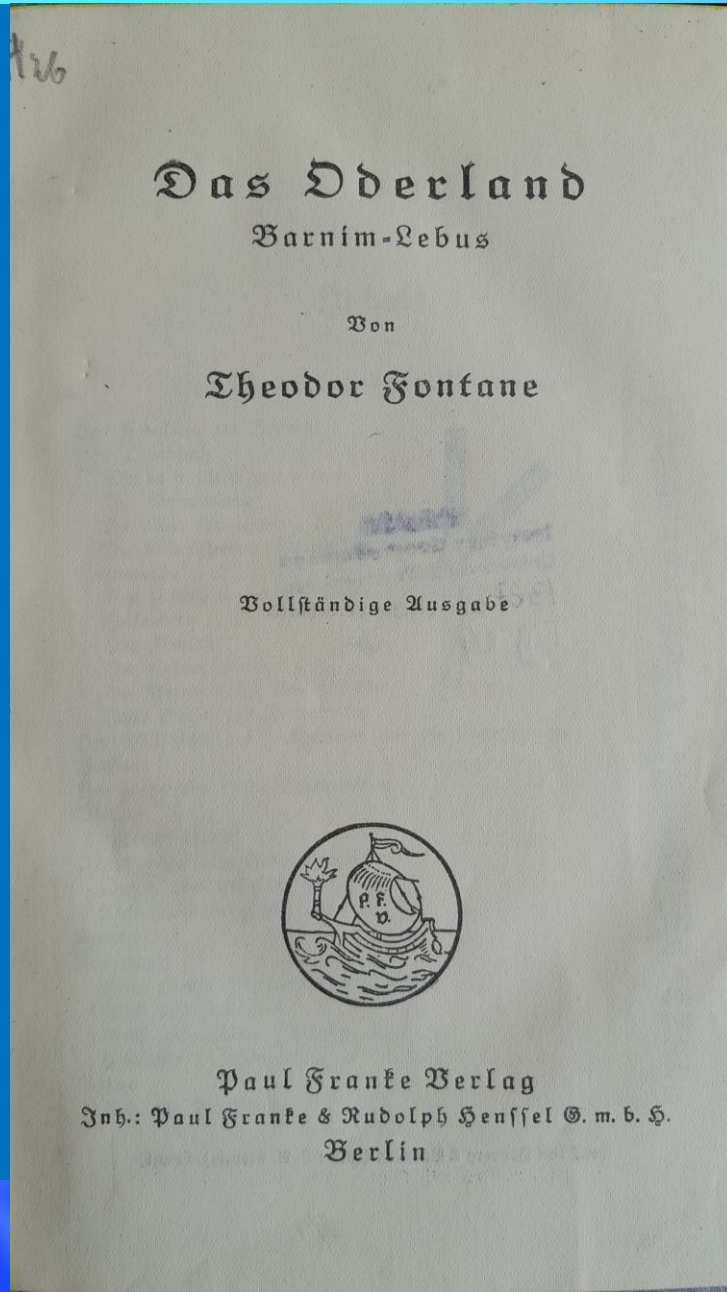

Ze zbiorów Archiwum im. Theodora Fontane

Český překlad: Josef Menzel

Theodor Fontane
EFFI BRIESTOVÁ

STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ
KRÁSNÉ LITERATURY, HUDBY A UMĚNÍ
Praha 1954

Festung Küstrin (*Kostrzyn*), Bastion Brandenburg

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., April 2013

- ☞ *Der Schleswig-Holsteinsche Krieg im Jahre 1864*, Berlin 1866;
- ☞ *Der deutsche Krieg von 1866*, Berlin 1870–1871;
- ☞ *Der Krieg gegen Frankreich 1870–1871*, Berlin 1873–1875.

Bildersammlung des Theodor-Fontane-Archivs

Theodor Fontanes Kriegsbücher (Nymphenburger)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

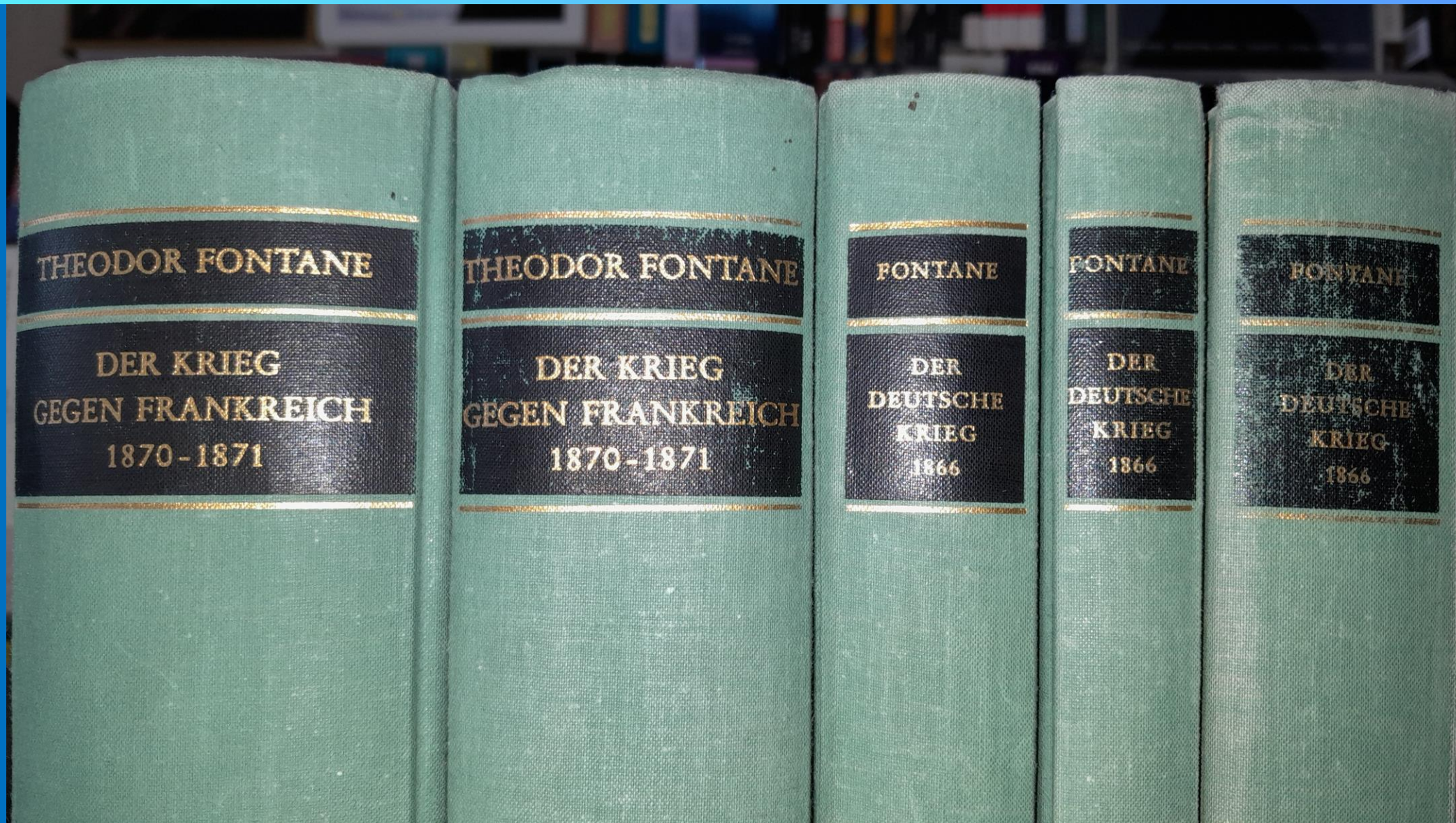

Foto: J.P., Juli 2021

„Autobiographisches Nebenprodukt“ (1870)

Foto: J.P., Oktober 2021

„Autobiographisches Nebenprodukt“ (1871)

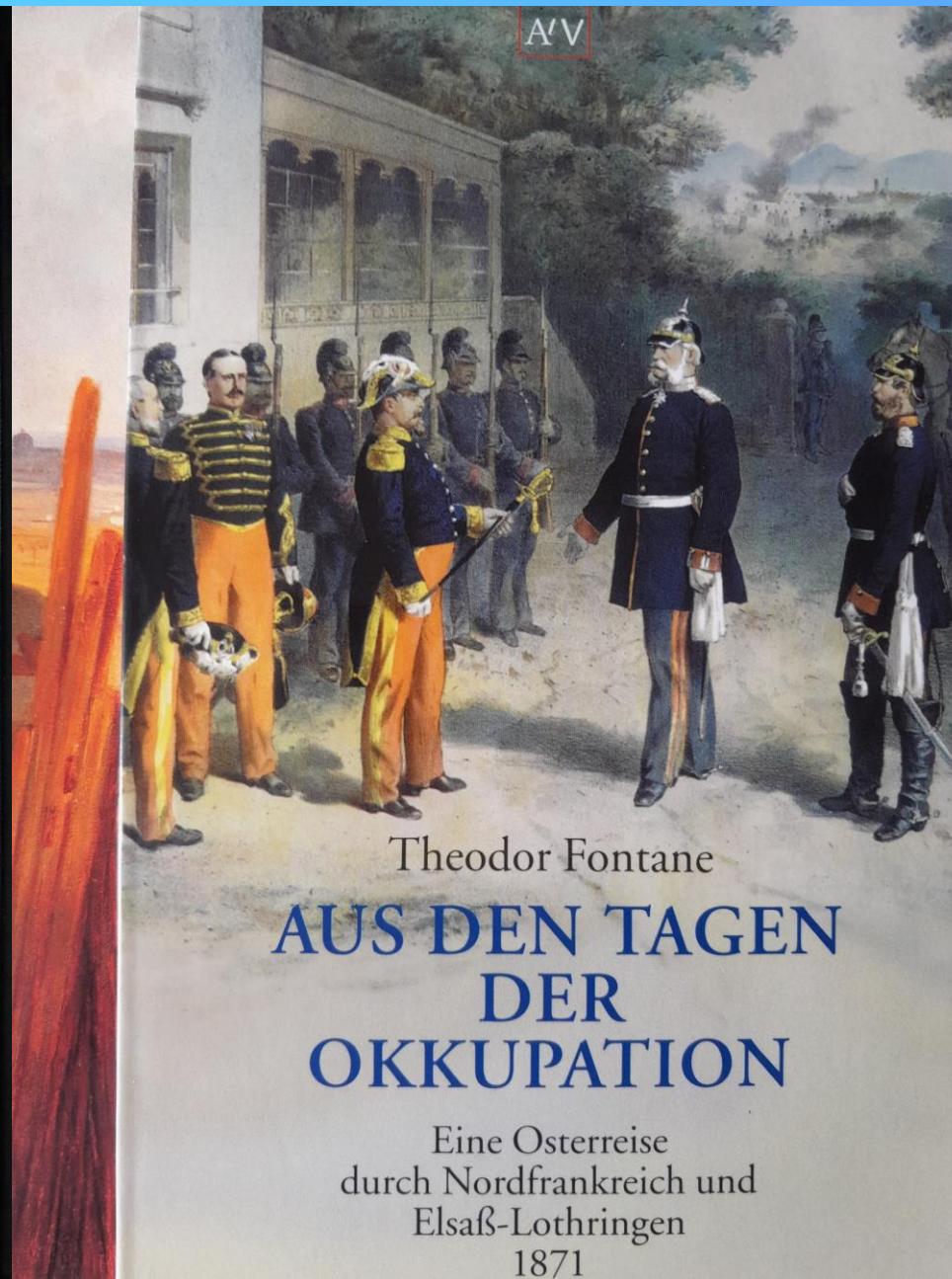
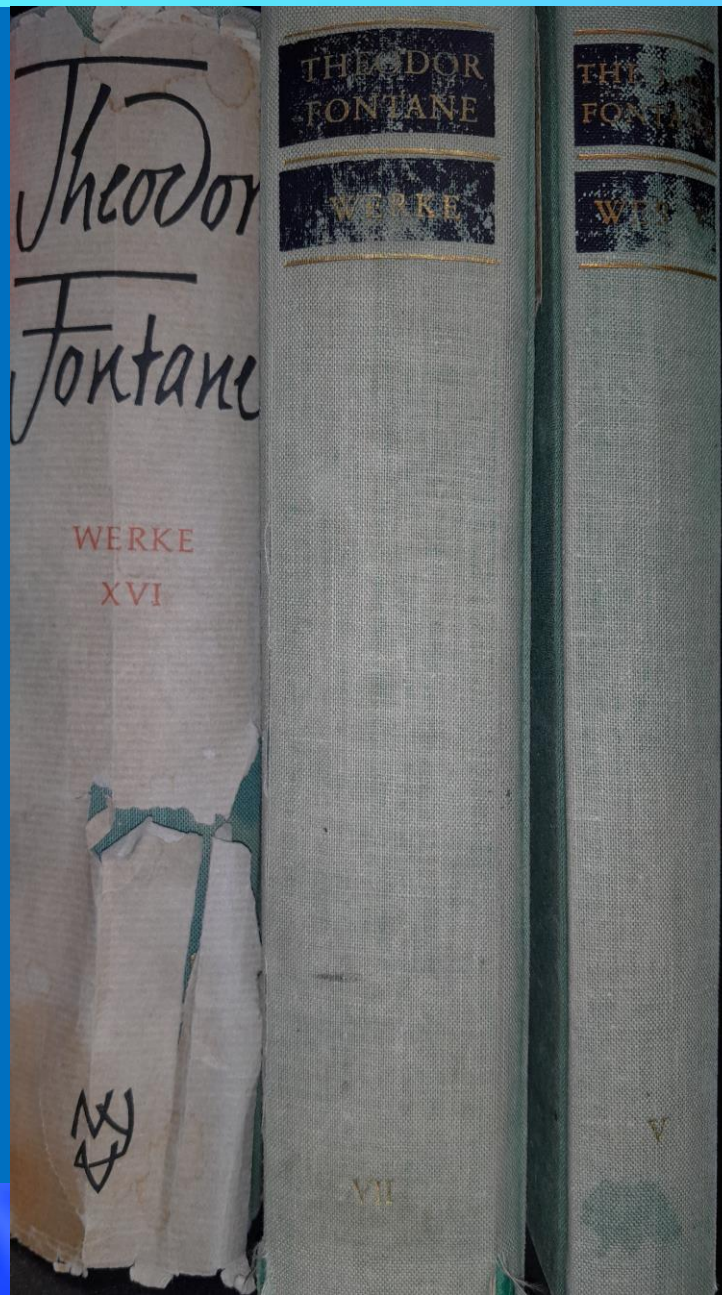

Foto: J.P., Oktober 2021

Im Militärhistorischen Museum der Bundeswehr

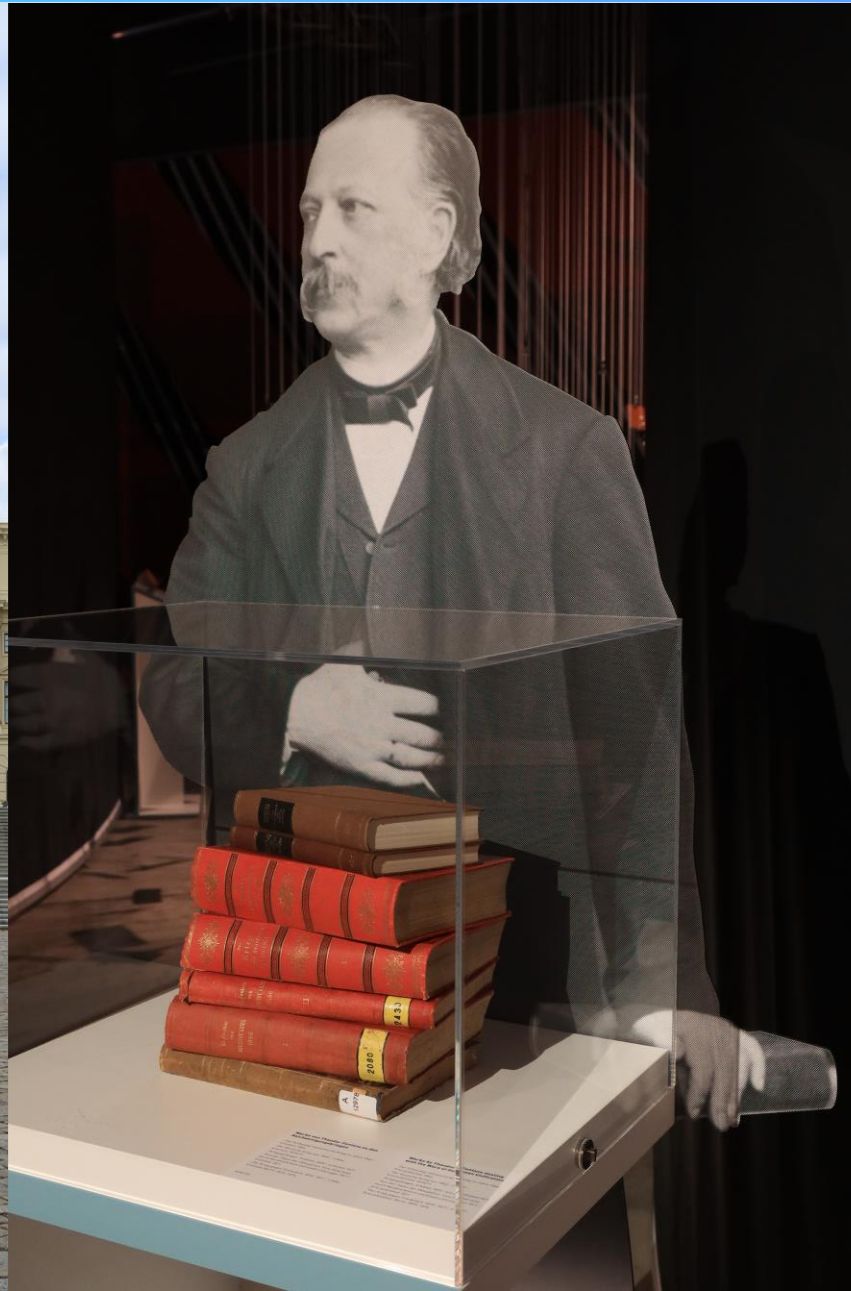
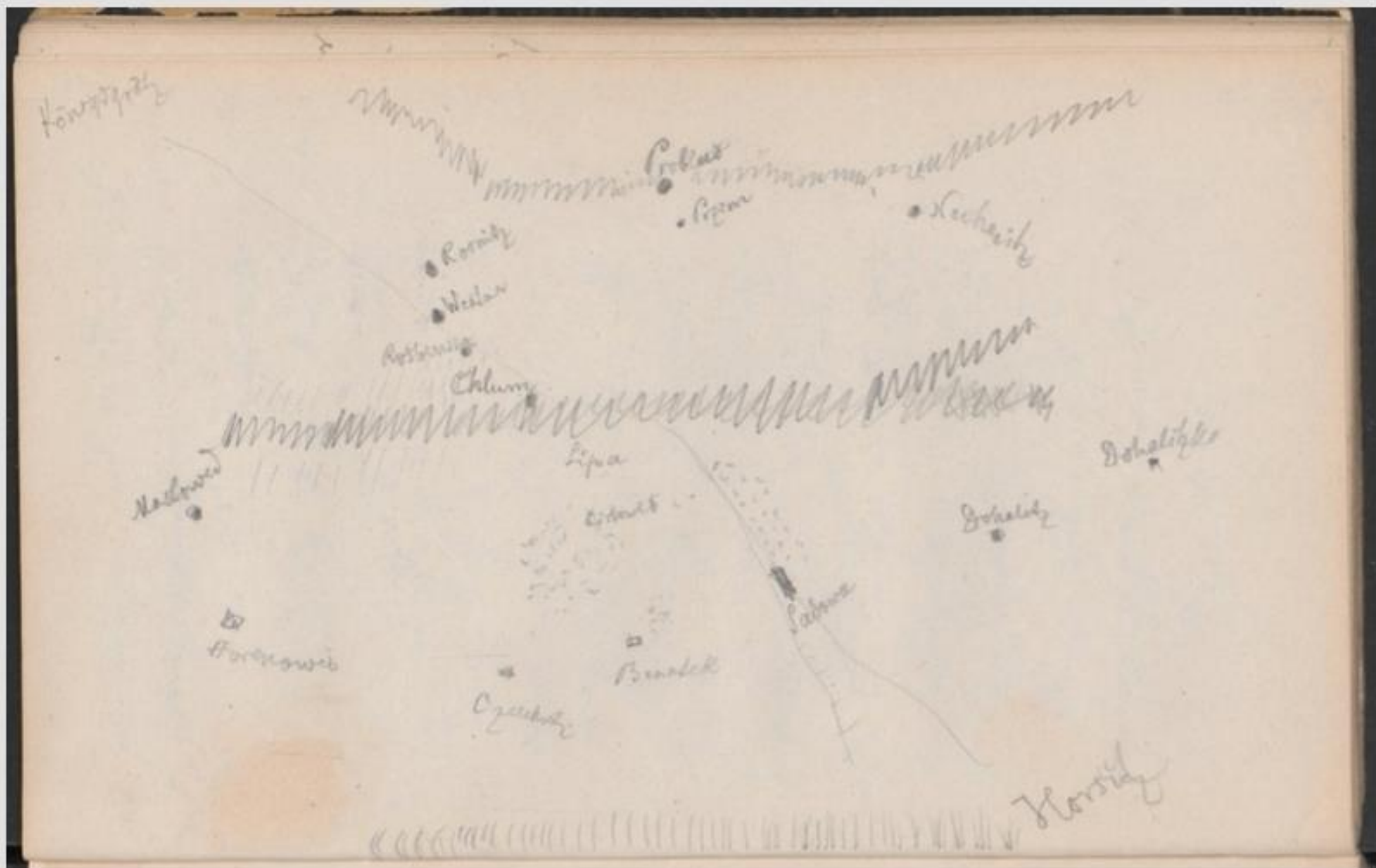

Foto: J.P., Oktober 2020

Theodor-Fontane-Archiv, Potsdam

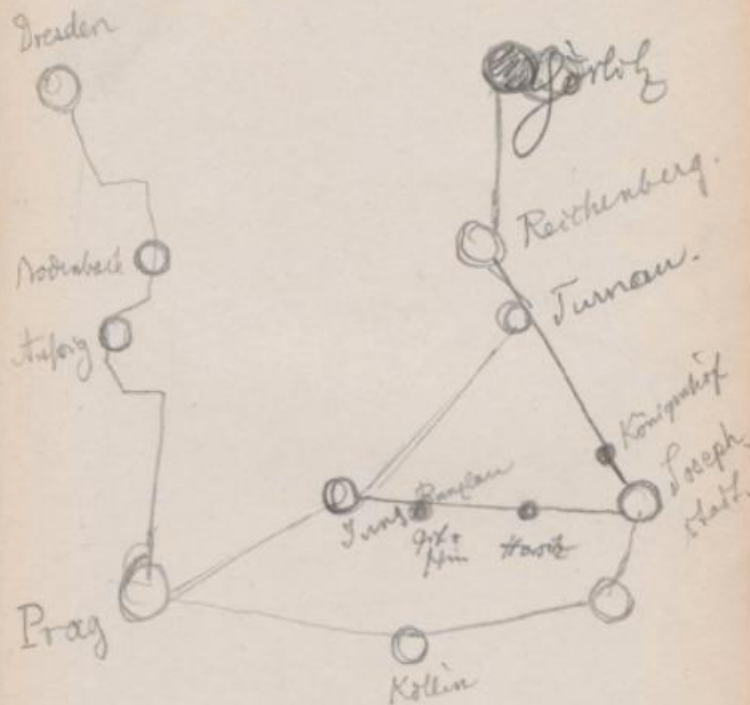

Foto: J.P., Juli 2021

Veroneser. Ich habe
von ihm sehr viel
gelesen, aber keine
als ihm selbst mit dem
so wohlgegründet ist.
Ritter, weil man sie
dennoch nicht
als ein Kind zu
hört von seinen Tugenden
Pomp, Pomp, Lüge,
Loben ist unendlich
Ich habe sie gesehen.

69

[89]

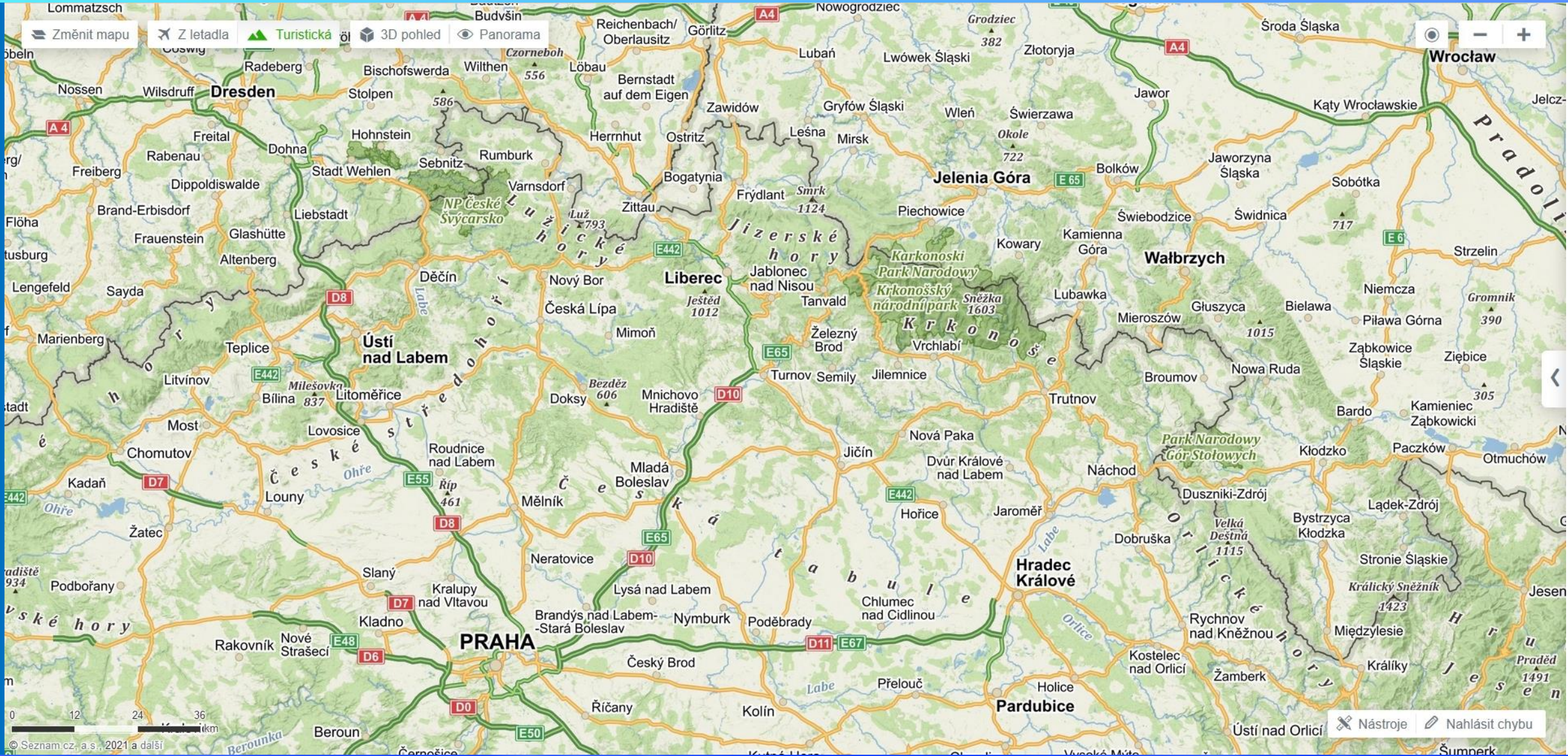
Alvinus Rosen

Bildersammlung des Theodor-Fontane-Archivs

Phot. Loescher & Petsch.

Reisebriefe vom Kriegsschauplatz (Mapy.cz)

Im „Böhmischen Paradies“ (Český ráj)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2009

Wostruzno (*Ostružno*) bei Gitschin (*Jičín*)

Uniwersytet
Wrocławski

Foto: J.P., Juli 2009

Burg Kost bei Podkost, unweit von Sobotka

Foto: J.P., Juli 2009

Schloss in Münchengrätz (*Mnichovo Hradiště*)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2009

Wallensteins letzte Ruhestätte im Kapuzinerkloster

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2009

Markt in Gitschin (*Jičín*) mit Wallensteins Schloss

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2009

Kriegerdenkmal auf dem Musky-Berg (*Mužský*)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2009

Landschaft bei Münchengrätz (*Mnichovo Hradiště*)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2009

Schlachtfeld von Königgrätz (*Hradec Králové*)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Juli 2013

Höhe von Chlum bei Königgrätz (*Hradec Králové*)

Foto: J.P., Juli 2013

Themenwanderweg 1866 bei Trautenau (Trutnov)

PO STOPACH WALKY 1866

DEN BITVY U TRUTNOVA 27/6

VÝVOJ PRUSKO-RAKOUSKÉ VÁLKY V ROCE 1866

Prusko-RAKOUSKÁ VÁLKA (1866) byla jedním z nejvýznamnějších konfliktů v 19. století. Pruská armáda, vedená králem Vilémelem I., porazila rakouskou armádu v bitvě u Trutnova 27. června 1866. Tato bitva byla klíčovým momentem, který ukončil rakouskou nadvládu v severní Evropě a umožnil Prusku stát se velmocí. Pruská vítězství byla zajištěna především díky vynálezu náboje s kulovými trnami, který umožňoval mnohem rychlejší a přesnější střelbu. Pruská armáda byla schopna rychle se přesunout do severní Evropy a porazit rakouskou armádu v bitvě u Trutnova. Tato bitva byla klíčovým momentem, který ukončil rakouskou nadvládu v severní Evropě a umožnil Prusku stát se velmocí.

SEVERNÍ PRUSKÉ PRŮSTUPY PRŮSKEM - AUSTRIACKEM V ROKU 1866

Pruská armáda se přesunula do severní Evropy a porazila rakouskou armádu v bitvě u Trutnova. Tato bitva byla klíčovým momentem, který ukončil rakouskou nadvládu v severní Evropě a umožnil Prusku stát se velmocí. Pruská vítězství byla zajištěna především díky vynálezu náboje s kulovými trnami, který umožňoval mnohem rychlejší a přesnější střelbu. Pruská armáda byla schopna rychle se přesunout do severní Evropy a porazit rakouskou armádu v bitvě u Trutnova. Tato bitva byla klíčovým momentem, který ukončil rakouskou nadvládu v severní Evropě a umožnil Prusku stát se velmocí.

SEVERNÍ PRUSKÉ PRŮSTUPY PRŮSKEM - AUSTRIACKEM V ROKU 1866

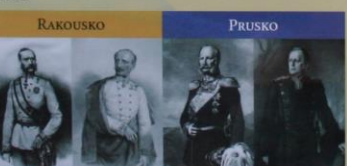
Pruská armáda se přesunula do severní Evropy a porazila rakouskou armádu v bitvě u Trutnova. Tato bitva byla klíčovým momentem, který ukončil rakouskou nadvládu v severní Evropě a umožnil Prusku stát se velmocí. Pruská vítězství byla zajištěna především díky vynálezu náboje s kulovými trnami, který umožňoval mnohem rychlejší a přesnější střelbu. Pruská armáda byla schopna rychle se přesunout do severní Evropy a porazit rakouskou armádu v bitvě u Trutnova. Tato bitva byla klíčovým momentem, který ukončil rakouskou nadvládu v severní Evropě a umožnil Prusku stát se velmocí.

Politický vývoj

DER TAG DER SCHLACHT BEI TRUTNOU

DER TAG DER SCHLACHT BEI TRUTNOU. Die Schlacht bei Trutnov fand am 27. Juni 1866 statt. Die preussische Armee unter dem Kommando von General von Steinmetz besiegte die österreichische Armee unter dem Kommando von General von Koller. Die Schlacht war ein entscheidendes Ereignis in der deutsch-österreichischen Krieges im Jahr 1866.

SEVERNÍ ARMÁDA	PRŮSKE
Čelní Pruská divize	Pruská divize
Příloha Pruská divize	Pruská divize
Pruská divize	Pruská divize
Pruská divize	Pruská divize
Pruská divize	Pruská divize

Foto: J.P., Juli 2009

BITVA U HRADCE KRÁLOVÉ 3. 7. 1866

MOKROVOUSY

Prusové odnášejí své raněné z bojiště

Noc před bitvou 3. 7. 1866 strávil v Mokrovousích rakouský III. prapor pěšího pluku č. 3 zařazený v sestavě brigády generálmajora von Knebela (pěší pluk č. 1 a 3, 28. prapor polních myslivců a baterie č. 3 dělostřeleckého pluku č. III). Vojáci tohoto praporu zajišťovali přední stráž X. armádního sboru podmaršálka Ludvíka von Gablenze, který jako jediný rakouský velitel vyhrál na severním bojišti v roce 1866 bitvu (Trutnov 27. 6. 1866).

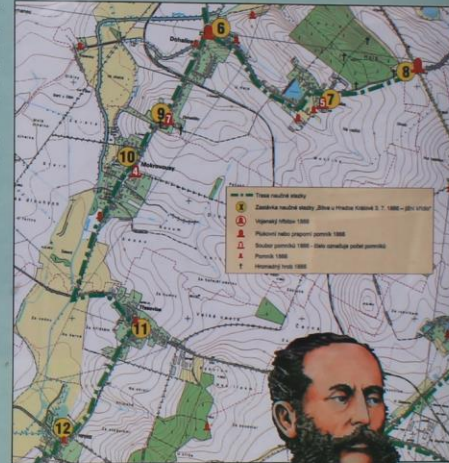
Ráno 3. července dostal 3. pěší pluk rozkaz prozatímně obsadit Mokrovousy a Dohaličky, než sem dorazí brigáda generálmajora barona Wimpffena (pěší pluk č. 13 a 58 a baterie č. 4 dělostřeleckého pluku č. III). I. prapor pěšího pluku č. 3 obsadil Mokrovousy a zůstal stát na výšinách za obcí i poté, co přitáhla Wimpffenovu brigádu. Mokrovouský dvůr, kde byl později pruskou armádou zřízen lazaret, obsadil spolu s Wimpffenovou brigádou III. prapor 3. pěšího pluku. Oba prapory setrvaly na místě s jednotkami Wimpffenyovy brigády, která v 9 hod. dorazila k Mokrovousům a Dohaličkám. I. a III. prapor pěšího pluku č. 58 obsadily obec.

V tu dobu také dvě rakouské eskadrony 9. hulánského pluku hraběte Mensdorffa, přidělené k X. armádnímu sboru, udržovaly na levém křídle divize, který za pomoci II. praporu 13. pěšího pluku krvavě odrazily dva prapory rakouského pěšího pluku č. 58 od Wimpffenyovy brigády.

Vzhledem k tomu, že útupem rakouského III. praporu arcivévodý Arnošta k Lipě bylo sboru ohroženo, musela se v 10 hod. i Wimpffenovu brigáda stáhnout na Dlouhodoborskou výšinu. Poté byly Mokrovousy obsazeny pruským 54. pěším plukem, který zde setrval až do 15,40 hod., kdy pruský král Vilém I. vydal rozkaz k všeobecnému útoku.

V pamětní knize obce Mžany jsou zmiňovány v souvislosti s válkou roku 1866 i Mokrovousy: „Mnoho nešťastí se také přihodilo z všetečnosti a neopatrnosti obyvatelstva při nalézání porůznu ležících granátů. V Mokrovousích hoch Fryda při rozdělávání granátů přišel o ruku. Tu a tam chlapec, zapalující z patron získaných střelných prach, způsobil si různá poranění, ano i zmrazení.

Ac bitva v úterý svedena byla, trvalo pochovávaní mrtvých po celý týden. V panské zahradě v Mokrovousích zastřelený vojnů do Bystrice hlavou dolů obrácen spadal a tak ve vodě nalezl jest.“

Podmaršálek von Gablenz

FAMÁTKY 1866
Na ústředí v obci Mžany (př. 41) se nachází památník z 1. 10. a 174 - 176. Památník je 6,10 m vysoký, jehož podstavce je z kamene a sloupky jsou z železa. Na sloupku je vyobrazena postava vojína s puškou. V roce 1866 byla v obci Mžany vybudována památník, který byl zničen v roce 1945. Památník byl znovu vybudován v roce 1986. Památník je chráněn jako kulturní památka.

HRADCE KRÁLOVÉ
Dne 3. července 1866 se v Hradci Králové odehrala bitva mezi rakouským III. praporem pěšího pluku č. 3 a pruským 54. pěším plukem. Bitva byla krvavá a rozhodující. Pruský 54. pěší pluk obsadil Hradec Králové a Mokrovousy. Bitva byla zobrazena na obrazu, který je nyní v muzeu v Hradci Králové.

Pruské ležení

MOKROVOUSY
V noci na 3. července 1866 strážil v Mokrovousích rakouský III. prapor pěšího pluku č. 3. Ráno 3. července dostal 3. pěší pluk rozkaz prozatímně obsadit Mokrovousy a Dohaličky, než sem dorazí brigáda generálmajora barona Wimpffena (pěší pluk č. 13 a 58 a baterie č. 4 dělostřeleckého pluku č. III). I. prapor pěšího pluku č. 3 obsadil Mokrovousy a zůstal stát na výšinách za obcí i poté, co přitáhla Wimpffenovu brigádu. Mokrovouský dvůr, kde byl později pruskou armádou zřízen lazaret, obsadil spolu s Wimpffenovou brigádou III. prapor 3. pěšího pluku. Oba prapory setrvaly na místě s jednotkami Wimpffenyovy brigády, která v 9 hod. dorazila k Mokrovousům a Dohaličkám. I. a III. prapor pěšího pluku č. 58 obsadily obec.

MOKROVOUSY
V noci na 3. července 1866 strážil v Mokrovousích rakouský III. prapor pěšího pluku č. 3. Ráno 3. července dostal 3. pěší pluk rozkaz prozatímně obsadit Mokrovousy a Dohaličky, než sem dorazí brigáda generálmajora barona Wimpffena (pěší pluk č. 13 a 58 a baterie č. 4 dělostřeleckého pluku č. III). I. prapor pěšího pluku č. 3 obsadil Mokrovousy a zůstal stát na výšinách za obcí i poté, co přitáhla Wimpffenovu brigádu. Mokrovouský dvůr, kde byl později pruskou armádou zřízen lazaret, obsadil spolu s Wimpffenovou brigádou III. prapor 3. pěšího pluku. Oba prapory setrvaly na místě s jednotkami Wimpffenyovy brigády, která v 9 hod. dorazila k Mokrovousům a Dohaličkám. I. a III. prapor pěšího pluku č. 58 obsadily obec.

Tento projekt byl spolufinancován z zdrojů EU v rámci iniciativy INTERREG IIIA prostřednictvím Euroregionu Glacensis

obec CEREKVICE n. B.
obec HNEVČEVES
obec BOJEVCE
obec SÁDOVA
obec MŽANY

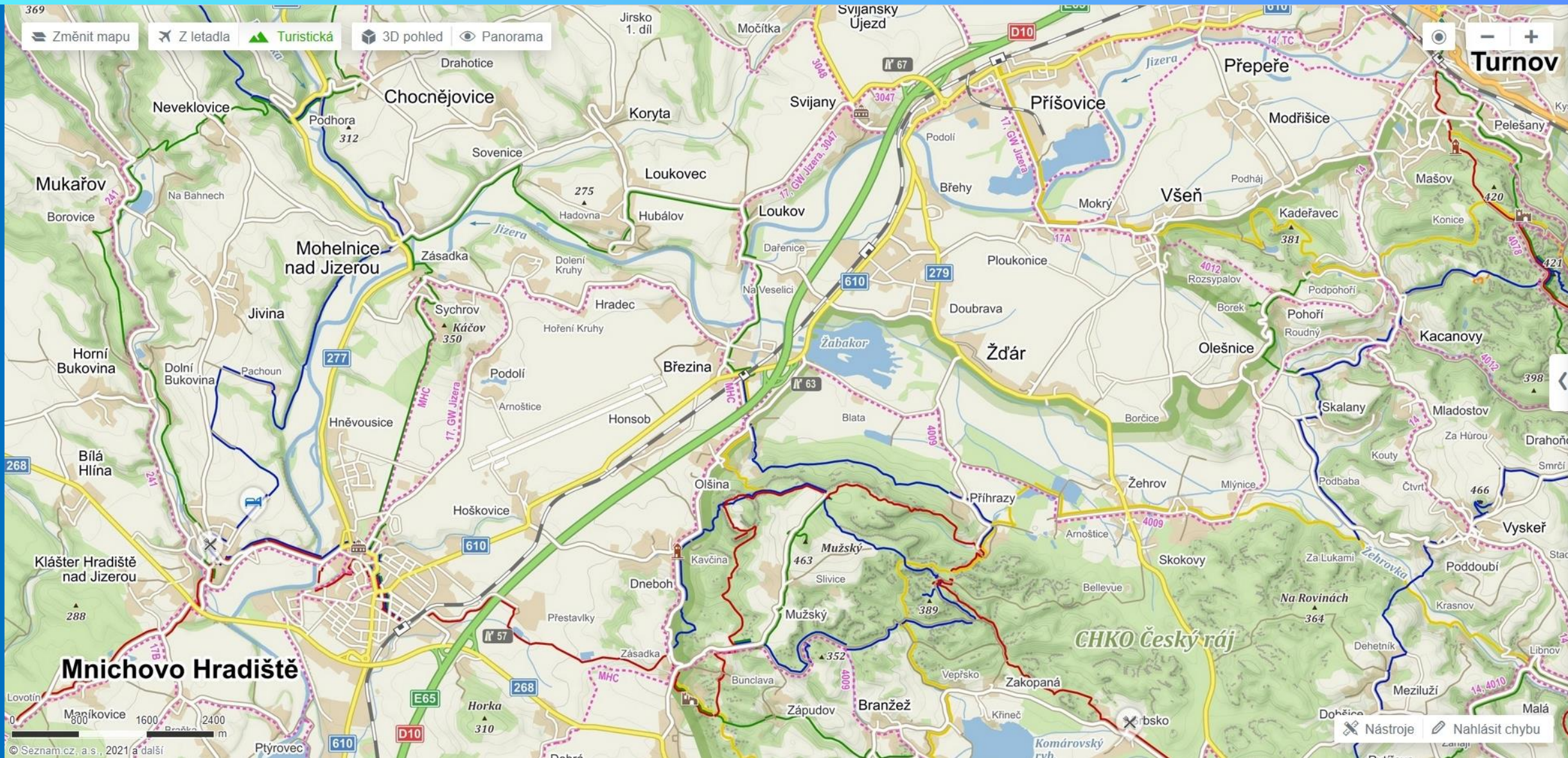
obec DOHALICE
obec BOKROVOUSY
obec TRĚBOVICE
město NECHANICE
obec SVĚTÍ

obec DOLNÍ PŘÍM
obec STRŽETICE
obec VĚSTARY
obec SVĚTÍ

Zřizovatel:
Komitát pro udržování památek z války roku 1866
Glačenská nábřeží 465, 500 01 Hradec Králové
www.1866.cz

Foto: J.P., Juli 2013

Současná mapa okolí Mnichova Hradiště (Mapy.cz)

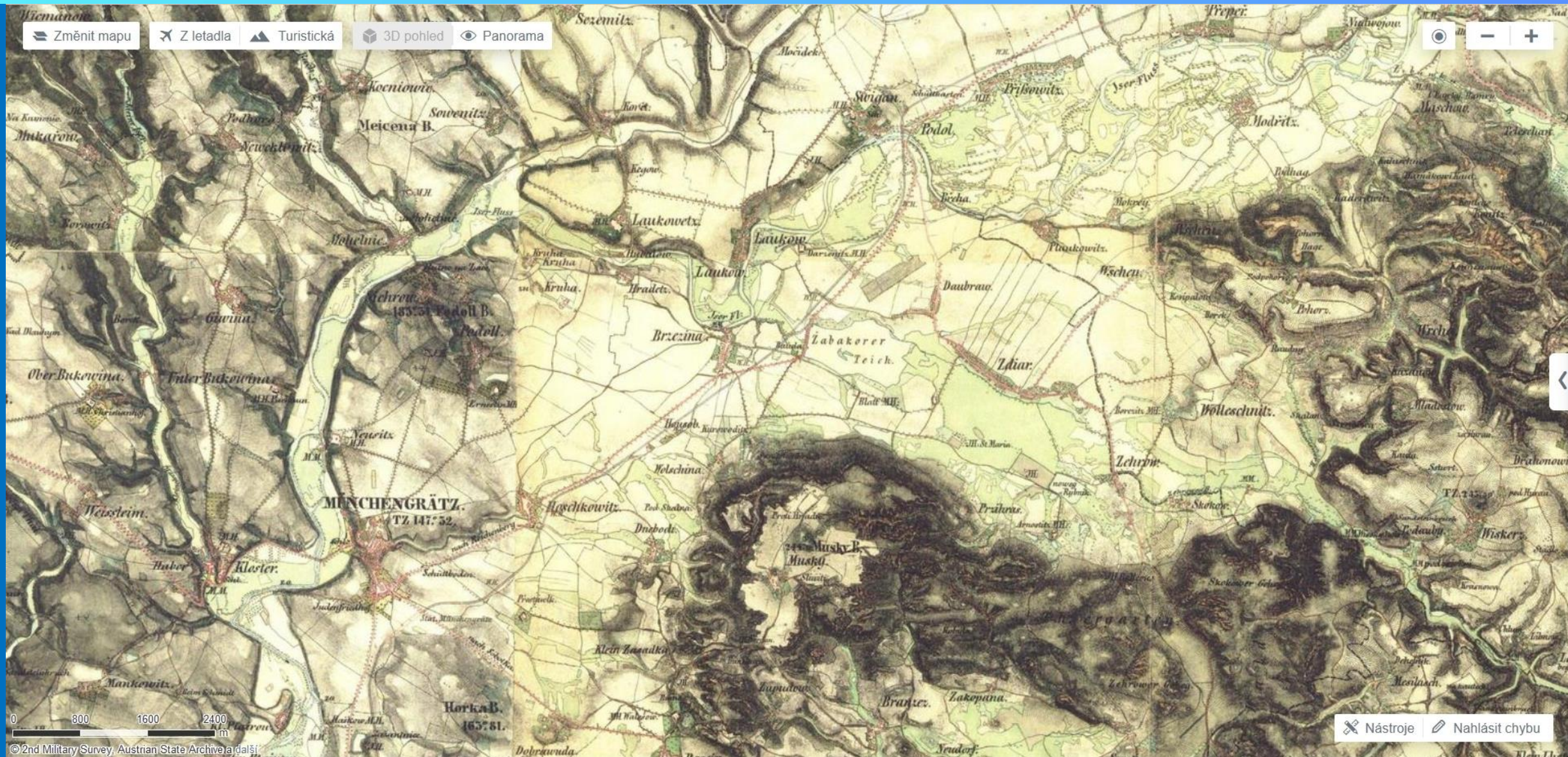

Historická mapa okolí Mnichova Hradiště (Mapy.cz)

Uniwersytet
Wrocławski

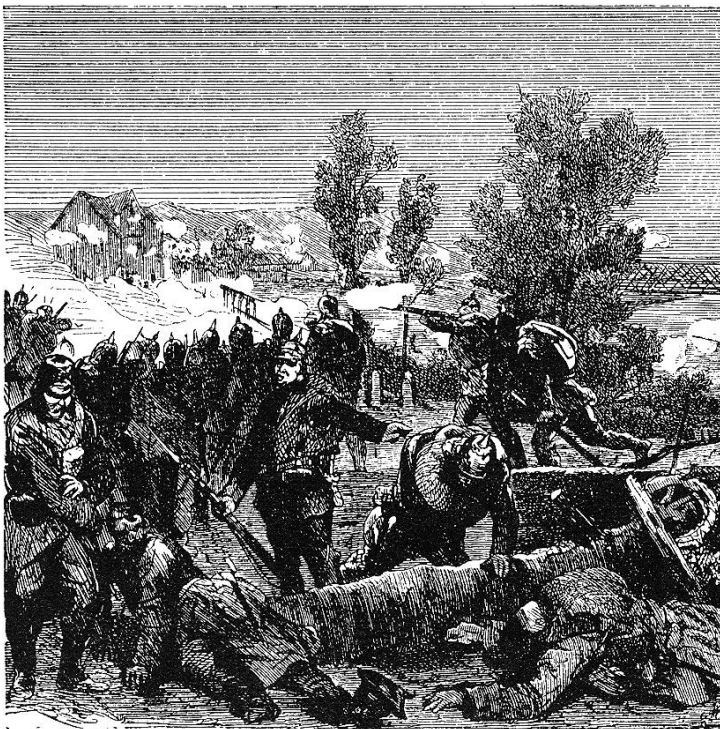
UCZELNIA
BADAWCZA
INIICYTYWA DOSKONAŁOŚCI

„Massives Haus“ in Podol[!] (*Podolí*)

L. Richter, *Überfahrt am Schreckenstein (Střekov)*

Repro: J.P., Dez. 2018

Iser-Eisenbahnbrücke wie Milleschauer (*Milešovka*)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

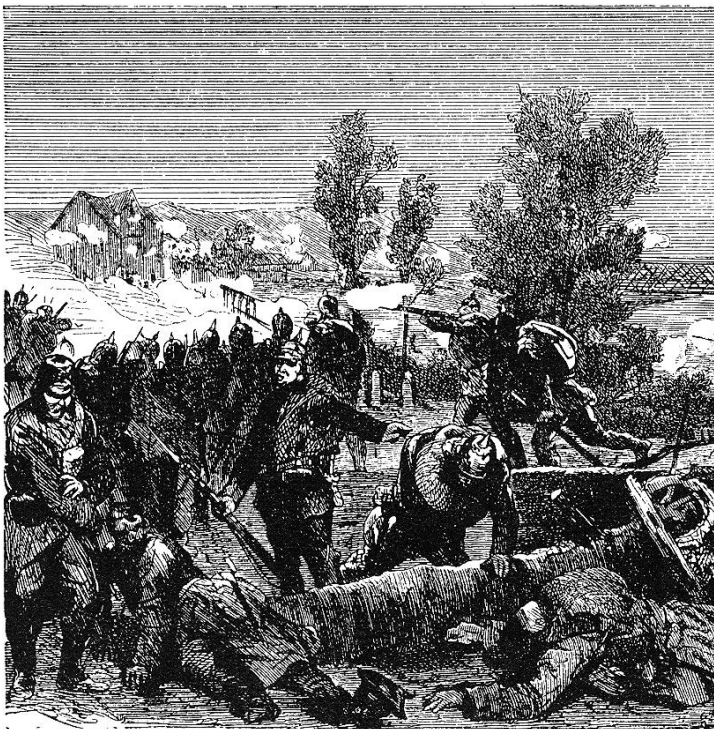

Foto: J.P., Mai 2018

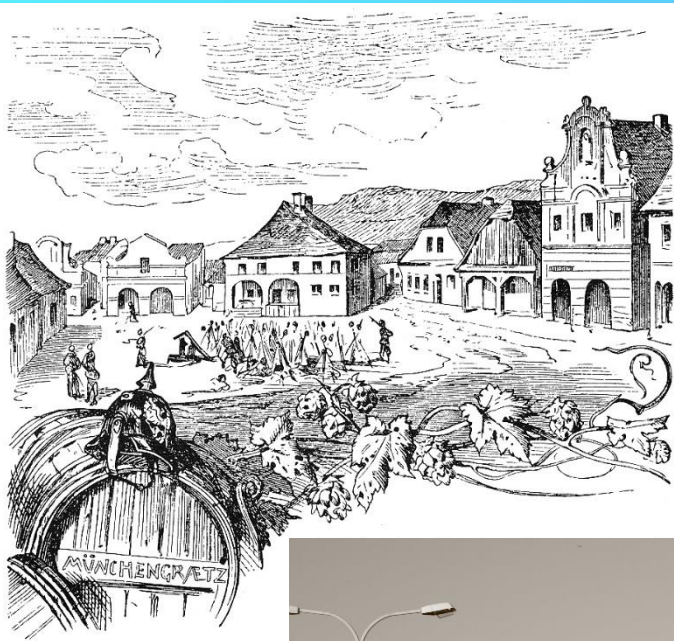

Ring (Markt) in Münchengrätz (*Mnichovo Hradiště*)

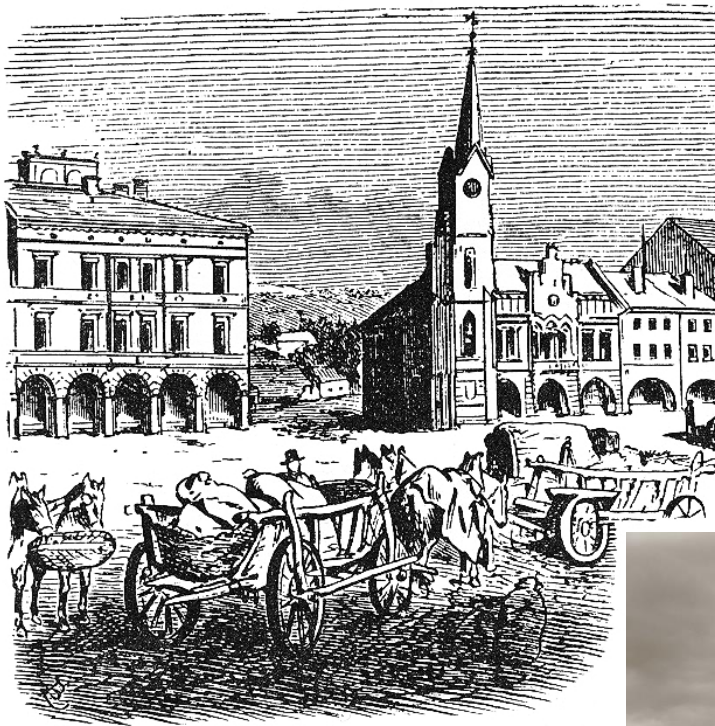

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Ring (Markt) in Trautenau (*Trutnov*)

Sächsisch-österreich. Denkmal in Gitschin (*Jičín*)

Friedhof in Chlum bei Königgrätz (*Hradec Králové*)

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Ruhestätte der Krieger von 1866 in Niederschlesien

Uniwersytet
Wrocławski

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA DOSKONAŁOŚCI

Foto: J.P., Dezember 2020

Frankenstein (Ząbkowice Śląskie)

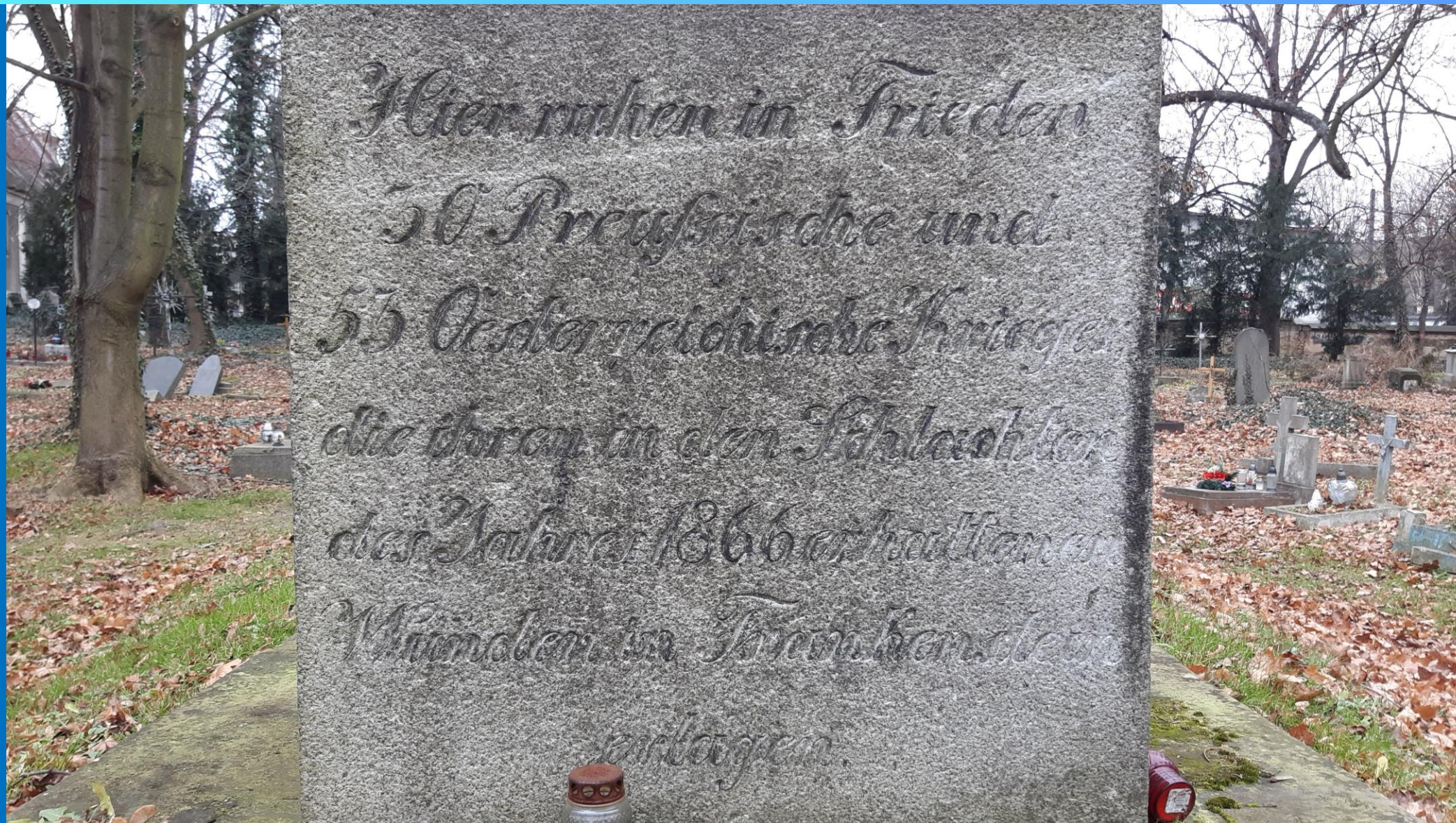

Foto: J.P., Dezember 2020

Theodor-Fontane-Archiv, Potsdam

Foto: J.P., Juli 2021

~~Der 7. Division fiel die Aufgabe zu, im Iserthale⁷ vorzugehen, welches gerade hier östlich von schroffen, zum Theil bewaldeten Felsenhöhen dominirt wird. Die Absendung eines Seitendetachements war also dringend geboten, und mir wurde der Auftrag, mit meinem 2. und Füsilier-Bataillon die linke Flanke durch den Marsch über ein Gebirge zu sichern, das dem Auge geradezu als unzugänglich erschien, da es, nur im ausgedehnterem Maaße, den Eindruck der Heuscheuer machte, die Ihnen bekannt sein wird. Oberst v. Zychlinski selbst hat über seinen „Zug über den Musky-Berg“ in anschaulicher Weise berichtet. Wir geben daraus das folgende:⁸~~

~~„Also über den Musky-Berg! so lautete die Ordre. Wie ineinandergeschlungene Kränze starrten uns die Felsen von einem dieses isolierten kleinen Gebirges Gebirge entgegen an, in dessen Mitte die spitze Kegelhöhe des Muskyberges Höhe, der ‚Musky-Kegel‘, uns als Orientirungspunkt diente.⁹~~

~~Also dorthin, nachdem wir nach einem kurzen ungehinderten Vormarsche bis *Wschchen*¹⁰ am 27. etwa um ½9 Uhr, immer mit der beliebten Warnung, uns ja nicht zu compromittieren, abgezweigt worden waren. Führer, die wir mitgenommen hatten, erneuerten und wiederholten die Erklärung, daß über jenes Gebirge (**den Musky-Berg**) nicht zu marschieren sei.¹¹~~

~~Endlich fand ich einen Deutschen, der, aus den im Dorfe *Zdiar*¹² zu Hause, im Begriffe stand, seine ganze Habe auf einer Karre irgend wohin, (er wußte selbst nicht ~~wohin wo hin~~)? zu flüchten. Seine **junge** Frau, ein hübsches Weib, trug ein Kind an der Brust;~~

Děkuji Vám za Vaší pozornost!

Dziękuję Państwu za uwagę!

Schönen Dank für Ihre Aufmerksamkeit!

18 $\frac{3}{7}$ 66